

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 29 ΚΑΙ 30

Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΠΟ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΕΡΓΑ

ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 2018 [Ν.127(Ι)/2018]

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΙΣΧΥΟΣ 2 ΜW ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «Bioland Project 39 Ltd» ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΣΟΥΣΚΙΟΥΣ ΣΤΑ ΤΕΜΑΧΙΑ 287, 288, 289, και 290 Φ/Σχ. 52/17

Αρ. Αίτησης Πολεοδομικής Άδειας ΠΑΦ/00043/2019

1. Εισαγωγή

Η Μελέτη Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ) υποβλήθηκε στην Περιβαλλοντική Αρχή με σχετική επιστολή από τον Διευθυντή του Τμήματος Πολεοδομίας & Οικήσεως με Αρ. Φακ. ΠΑΦ/00043/2019 και ημερομηνία 25/04/2019 για αξιολόγηση. Το προτεινόμενο έργο αφορά την κατασκευή και λειτουργία φωτοβολταϊκού πάρκου συνολικής δυναμικότητας 2 MW για παραγωγή ηλεκτρικής από ηλιακή ενέργεια και διάθεση της στο δίκτυο της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (ΑΗΚ), εντός των διοικητικών ορίων της κοινότητας Σουσκιούς της Επαρχίας Πάφου. Το έργο θα υλοποιηθεί από την εταιρεία Bioland Project 39 ltd. Η ΜΕΕΠ ήταν ελλιπής για αυτό ζητηθήκαν στις 28/06/2019 μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου συμπληρωματικά στοιχεία τα οποία αφορούσαν:

- Στοιχεία της Δημόσιας παρουσίασης –ενημερωτικό σημείωμα για την παρουσίαση.
- Δημοσιεύσεις της ΜΕΕΠ σε 2 καθημερινές εφημερίδες.
- Δήλωση Ορθότητας πληροφοριών της ΜΕΕΠ.
- Στοιχεία για την προστασία του Δικτύου Natura 2000 αφού το τεμάχιο απέχει 150 μέτρα, περίπου, από την Ζώνη Ειδικής Προστασίας Κοιλιάδας Διαρίζου.
- Στοιχεία για την χωροθέτηση υφιστάμενης χλωρίδας στα εν λόγω τεμάχια.
- Στοιχεία για την χρήση των τεμαχίων –αρδευόμενα τεμάχια –γεωργική γη.
- Στοιχεία για την πτηνοπανίδα της περιοχής καθώς το προτεινόμενο έργο βρίσκεται σε απόσταση 80 μέτρων, περίπου, από περιοχή που έχει χαρακτηριστεί ως διάδρομος αποδημητικών πτηνών.

Ο κύριος του έργου με σχετική επιστολή ημερομηνίας 28/8/2019 επίσης υπόβαλλε συμπληρωματικά στοιχεία για το εν λόγω έργο. Ο κύριος του έργου προχώρησε, όπως προβλέπει ο Νόμος, στην γνωστοποίηση, σε δύο καθημερινές εφημερίδες στις 15/01/2020. Επίσης ο κύριος του έργου προχώρησε σε Δημόσια Παρουσίαση του έργου στις 20/06/2019 σύμφωνα με τον κατευθυντήριο οδηγό του Τμήματος Περιβάλλοντος του Περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων από Ορισμένα Έργα Νόμου του 127(Ι)2018 και δεν υπήρξαν οποιαδήποτε σχόλια. Η ΜΕΕΠ και τα συμπληρωματικά στοιχεία εξεταστήκαν στην επιτροπή Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον σε συνεδρία στις 11/02/2020 όπου και αξιολογήθηκαν.

2. Περιγραφή και χωροθέτηση του Έργου

Το προτεινόμενο έργο αφορά την κατασκευή και λειτουργία φωτοβολταϊκού πάρκου συνολικής δυναμικότητας 2MW στη περιοχή «Κοκκινόκαμπος» της κοινότητας Σουσκίου στα τεμάχια 287, 288, 289, και 290, Φ/Σχ. 52/17. Τα προτεινόμενα τεμάχια του εν λόγω έργου εμπίπτουν σε πολεοδομική ζώνη άνευ ζώνης, (AZ), και απέχουν 250 μέτρα περίπου από ελαιώνα, 850 μέτρα περίπου από αποθήκες γεωργικών μηχανημάτων, και 160 και 180 μέτρα από δυο μεμονωμένες κατοικίες στα βορειοδυτικά του εν λόγω έργου. Το εμβαδό των προτεινόμενων τεμαχίων είναι 36.200 τ. μέτρα και για την εγκατάσταση του θα χρησιμοποιηθούν 27.750 τ. μέτρα. Επισυνάπτεται χωροταξικό σχέδιο (**Παράρτημα Ι**).

Η υπό μελέτη περιοχή απέχει 150 μέτρα, περίπου, από Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) Κοιλιάδα Διαρίζου, του Δικτύου Natura 2000. Η περιοχή του έργου χαρακτηρίζεται ως περιοχή Εξαιρετικής Φυσικής Καλλονής σύμφωνα με την Δήλωση Πολιτικής.

Τα τεμάχια για την εγκατάσταση του προτεινόμενου έργου, εμπίπτουν σε περιοχή η οποία έχει χαρακτηριστεί ως γεωργική γη Υψηλής Φυσικής Αξίας (Τύπος II και Τύπου III). Οι γεωργικές περιοχές υψηλής φυσικής αξίας έχουν χαρακτηριστεί σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Οι εν λόγω περιοχές καθορίζονται σύμφωνα τρία κριτήρια και αφορούν:

- Τύπος 1: Αγροτική γη με υψηλά ποσοστά ημιφυσικής βλάστησης.
- Τύπος 2: Αγροτική γη στην οποία ασκείται χαμηλής έντασης (εκτατική) γεωργία ή καλύπτεται από μωσαϊκό ημιφυσικής βλάστησης, καλλιεργούμενης γης και ακαλλιέργητων συστάδων φυσικής βλάστησης.
- Τύπος 3: Αγροτική γη η οποία, φιλοξενεί σπάνια είδη ή υψηλά ποσοστά Ευρωπαϊκών ή παγκόσμιων πληθυσμών απειλούμενων ειδών.

Στα τεμάχια ασκείται γεωργική δραστηριότητα- καλλιέργεια σιτηρών /(ζωοτροφικών φυτών), και περιβάλλεται από φυσική βλάστηση (κυρίως τρέμιθοι, σχοινιές, χαρουπιές, ελιές και αγριελιές και ρασιά). Οι εν λόγω γαίες υποστηρίζουν υψηλή βιοποικιλότητα και η διατήρηση της υφιστάμενης χρήσης- γεωργία είναι σημαντική για την διατήρηση κυρίως της άγριας ζωής. Τα εν λόγω τεμάχια υποστηρίζουν αρκετά είδη άγριας ζωής κυρίως πτηνοπανίδας και η διατήρηση της υφιστάμενης χρήσης γεωργία θα συμβάλει στην διατήρηση των ειδών. Οι εν λόγω γαίες δυνητικά αποτελούν και περιοχές συνεκτικότητας του Δικτύου Natura 2000, ενώ παράλληλα συμβάλλουν στην ανταλλαγή γενετικού υλικού των ειδών.

Επίσης, τα προτεινόμενα τεμάχια βρίσκονται πολύ κοντά και σε απόσταση 80 μέτρων, περίπου, από περιοχή η οποία έχει χαρακτηριστεί ως διάδρομος - πέρασμα αποδημητικών πτηνών με βάση των στοιχείων της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας.

Σε απόσταση 150 μέτρων, περίπου, από τα όρια των τεμαχίων υπάρχει σημείο μέσης τάσης της ΑΗΚ. Το οδικό δίκτυο, το οποίο χρησιμοποιείται για το προτεινόμενο έργο εφάπτεται του κύριου δρόμου που ενώνει τα χωριά Νικόκλειας – Σουσκίου – Χολετριών. Σε απόσταση 1,8 χλμ., περίπου, από τα προτεινόμενα τεμάχια εντοπίζεται το φράγμα του Ασπρόκρεμου

Για την εγκατάσταση του φωτοβολταϊκού πάρκου θα συναρμολογηθούν και θα στερεωθούν οι βάσεις αλουμινίου σε γαλβανισμένους πασσάλους οι οποίοι θα στερεωθούν στο έδαφος με την μέθοδο της πασσαλόμπτυξης. Αφού τοποθετηθούν τα πλαίσια στις μεταλλικές βάσεις, θα γίνει η καλωδίωση και η σύνδεση μεταξύ τους.

Τα στάδια εργασιών για την κατασκευή του φωτοβολταϊκού πάρκου θα είναι:

- Χωματοουργικά έργα διαμόρφωσης του χώρου,
- Τοποθέτηση των βάσεων,
- Τοποθέτηση των φωτοβολταϊκών πλαισίων,

- Εγκατάσταση ηλεκτρικών εγκαταστάσεων,
- Έλεγχος λειτουργίας και δοκιμών αποδοχής του έργου,
- Διασύνδεση με το δίκτυο ΑΗΚ.

Η μονάδα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας θα αποτελείται από τα ακόλουθα στοιχεία:

- 7272 πλαίσια των 275 W το καθ' ένα,
- Μετατροπείς ενσωματωμένους στα πλαίσια και καλωδίωση των πλαισίων, (οι μετατροπείς θα τοποθετηθούν σε προκατασκευασμένο μπετόν διαστάσεων 3μx3μ),
- Δύο δωμάτια μετασχηματιστών, διαστάσεων 8,95 τ. μέτρα,
- Υποστατικό μετρητή Α.Η.Κ το οποίο θα τοποθετηθεί σε προκατασκευασμένο μπετόν, διαστάσεων 15.20 τ. μέτρα,
- Ερμάρι μετρητών 1.70 τ. μέτρα,
- Δωμάτιο παραγωγού 18.30 τ. μέτρα.

Χλωρίδα

Στα προτεινόμενα τεμάχια υπάρχουν 23 χαρουπόδεντρα, 4 μοσφιλιές και 6 αγριελιές. Σύμφωνα με τον μελετητή για τις χαρουπιές έχει εξασφαλιστεί άδεια εγκοπής. Στα προτεινόμενα τεμάχια ασκείται γεωργική δραστηριότητα όπου γίνεται καλλιέργεια σιτηρών.

Πτηνοπανίδα

Από τις πτηνοπαρατηρήσεις που έγιναν από τον κύριο του έργου για τα τεμάχια της προτεινόμενης ανάπτυξης αλλά και την γύρω περιοχή για κάλυψη σε απόσταση τουλάχιστον 300 μέτρων από τα όρια των τεμαχίων καταγράφηκαν δεκαπέντε είδη πτηνών (292 άτομα). Τα είδη με τη μεγαλύτερη αφθονία σύμφωνα πάντοτε με τον μελετητή είναι: *Hirundo rustica*, *Columba palumbus*, *Pica pica* και *Passer domesticus*. Τέσσερα από τα είδη που καταγράφηκαν, περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2009/147/EK και είναι το *Buteo rufinus*, *Coracias garrulus*, *Falco eleonora* και *Lanius nubicus*.

Στην περιοχή σύμφωνα με τις πτηνοπαρατηρήσεις, εκτιμάται ότι υπάρχουν 2 μέχρι 4 άτομα *Coracias garrulus* (Χαλκοκουρούνα) το οποίο είναι απειλούμενο είδος. Από τις πτηνοπαρατηρήσεις, στην μια παρατήρηση το εν λόγω είδος ήταν εντός των τεμαχίων και στις άλλες τρεις στην περίμετρο των τεμαχίων.

Σύμφωνα με τον μελετητή, συνολικά 76 είδη πουλιών χρησιμοποιούν τακτικά την ευρύτερη περιοχή για φώλιασμα, ενώ στην περιοχή υπάρχει ένας πολύ καλός αριθμός Φραγκολίνας και

ένα πολύ σημαντικό είδος στο Παράρτημα I της Οδηγίας το *Burhinus oediconemus*, ή τρουλλουρία, που είναι ιδιαίτερα ευαίσθητο στην όχληση.

Η περιοχή Κοιλιάδας Διαρίζου καθορίστηκε ως ΖΕΠ για οκτώ είδη του Παραρτήματος I της Οδηγίας της ΕΕ για τα Άγρια Πουλιά (2009/147/ΕΚ) που αναπαράγονται στην περιοχή σε σημαντικούς αριθμούς, για ένα είδος που φώλιαζε παλιότερα στη περιοχή καθώς και για μια ομάδα αποδημητικών πτηνών. Τα είδη καθορισμού που φωλιάζουν στη ΖΕΠ είναι: Σπιζαιτός (ή Περτικοσιάχινο) *Aquila fasciata*, Διπλογέρακο *Buteo rufinus*, Τρουλλουρία *Burhinus oediconemus*, Κράγκα *Coracias garrulus*, Δακκανούρα *Lanius nubicus*, Σιταροπούλλι *Emberiza caesia* και τα δύο ενδημικά είδη της Κύπρου, Τρυπομάζης *Sylvia melanothorax* και Σκαλιφούρτα *Oenanthe cyriaca*. Το ένατο είδος καθορισμού είναι ο Γύπας *Gyps fulvus*, είδος το οποίο φώλιαζε στο παρελθόν στη περιοχή και σήμερα χρησιμοποιεί τη περιοχή της ΖΕΠ για τροφοληψία και ξεκούραση. Ανάμεσα στους σημαντικούς στόχους του διαχειριστικού σχεδίου είναι η επαναφορά αναπαραγωγικής αποικίας του Γύπα στη ΖΕΠ. Ομάδα καθορισμού αποτελεί επίσης και αυτή των μεταναστευτικών αρπακτικών, τα οποία περνούν από τη ΖΕΠ σε σημαντικούς αριθμούς, κυρίως κατά το Φθινόπωρο. Τα είδη αρπακτικών που συμπεριλαμβάνονται στην ομάδα αυτή είναι: *Pernis apivorus*, *Milvus migrans*, *Circus aeruginosus*, *Circus macrourus*, *Circus pygargus*, *Circus cyaneus*, *Buteo buteo*, *Falco naumanni*, *Falco vespertinus*.

Επίσης η περιοχή χρησιμοποιείται συχνά από το είδος *Aquila fasciata* το οποίο αποτελεί είδος του Παραρτήματος I της Οδηγίας και είδος του Παραρτήματος IX (είδος υπό απειλή) της εθνικής νομοθεσίας.

Πανίδα

Στην ευρύτερη περιοχή μελέτης, Κοιλιάδας Διαρίζου, συναντώνται αρκετά είδη της Κυπριακής πανίδας, στα οποία συμπεριλαμβάνονται θηλαστικά, πτηνά και ερπετά. Τα είδη θηλαστικών που συναντώνται στην ευρύτερη περιοχή, είναι ως επί το πλείστον κοινά στο μεγαλύτερο μέρος του νησιού. Υπολογίζεται ότι υπάρχουν τουλάχιστον πέντε είδη θηλαστικών στην περιοχή, τέσσερα εκ των οποίων είναι τα ενδημικά όπως είναι η μυγαλίδα η κυπριακή, ο σκαντζόχοιρος ο λαγός η νυφίτσα και η αλεπού. Τα είδη ερπετών και σαυρών τα οποία συναντώνται στην περιοχή είναι ο χαμολιός, η αλιζαύρα, ο κουρκουτάς ο ανήλιος, ο δρόππης, η φίνα και ο περβολάρης.

3. Περιγραφή των περιβαλλοντικών στοιχείων που ενδέχεται να επηρεαστούν σοβαρά από το Έργο σύμφωνα με την ΜΕΕΠ

3.1 Επιπτώσεις στα επιφανειακά και υπόγεια νερά

Σύμφωνα με την ΜΕΕΠ, το έργο κατασκευής δεν αναμένεται να έχει σημαντικές επιπτώσεις στα επιφανειακά και υπόγεια νερά. Οι επιπτώσεις σχετίζονται με την πιθανότητα ανεξέλεγκτης απόρριψης υγρών χημικών αποβλήτων (μεταχειρισμένα μηχανέλαια) και καυσίμων από τη λειτουργία και συντήρηση των οχημάτων και του εξοπλισμού εργοταξίου και από την απόρριψη των στερεών αποβλήτων που θα δημιουργηθούν κατά τις κατασκευαστικές εργασίες. Αναμένεται όμως δημιουργία μικρών ποσοτήτων υγρών και στερεών αποβλήτων κατά τη λειτουργία του φωτοβολταϊκού πάρκου, επίπτωση η οποία εκτιμάται ότι θα είναι μικρή.

3.2 Επιπτώσεις στο έδαφος

Οι επιπτώσεις στο έδαφος κατά τη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών θα προκληθούν από τη δημιουργία στερεών μη-επικινδύνων αποβλήτων (μπάζα, οικοδομικά απόβλητα, απορρίμματα συσκευασιών εξοπλισμού) τα οποία θα απορριφθούν στο έδαφος, τη δημιουργία επικίνδυνων στερεών αποβλήτων, την πιθανή ανεξέλεγκτη απόρριψη υγρών και χημικών αποβλήτων και καυσίμων από τη λειτουργία και συντήρηση των οχημάτων και του εξοπλισμού των εργοταξίων. Κατά τη λειτουργία του έργου δεν αναμένεται να υπάρξει

δημιουργία ποσότητας στερεών αποβλήτων ενώ οι αντίστοιχες ποσότητες υγρών αποβλήτων θα είναι ελάχιστες γι αυτό και εκτιμάται ότι οι επιπτώσεις στο έδαφος θα είναι αμελητέες.

3.3 Επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας

Οι πιθανές επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας αναμένεται να προέλθουν από τις εκπομπές των μηχανημάτων κατασκευής και του σχετικού εξοπλισμού που χρησιμοποιηθούν σε όλες τις φάσεις των κατασκευαστικών εργασιών. Οι εργασίες κατασκευής των νέων εγκαταστάσεων του φωτοβολταϊκού πάρκου αποτελούν τη βασικότερη πηγή έκλυσης σκόνης η οποία μπορεί να έχει σημαντικές, αλλά παροδικού χαρακτήρα επιπτώσεις στην ποιότητα του αέρα της περιοχής.

3.4 Επιπτώσεις στο τοπίο

Οι επιπτώσεις στο τοπίο και τα πιθανά προβλήματα αισθητικής ρύπανσης μπορούν να προκύψουν από τις δραστηριότητες κατασκευής του έργου, την εναπόθεση και συσσώρευση των υλικών στο χώρο του εργοταξίου και τη μετακίνηση το εξοπλισμού στο οδικό δίκτυο. Επίσης, θα υπάρξουν μόνιμες επιπτώσεις με την κατασκευή του έργου λόγω του ανάγλυφου και της μορφολογίας της περιοχής.

3.5 Επιπτώσεις στην χλωρίδα και πανίδα

Οι επιπτώσεις όπως η απώλεια βλάστησης και πανίδας καθώς και η αλλαγή των χαρακτηριστικών των βιότοπων μπορούν να προκύψουν από:

- Τις δραστηριότητες τοποθέτησης των υλικών κατασκευής του έργου
- Τις εργασίες διαμόρφωσης των τεμαχίων του έργου (βλάστηση και δέντρα τα οποία θα αποκοπούν)
- Την αλλοίωση και την υποβάθμιση του βιότοπου
- Την αλλαγή χρήσης γης
- Τις επιπτώσεις στο μικρόκλιμα στον περίγυρο της περιοχής

3.6 Επιπτώσεις στο ανθρωπογενές περιβάλλον

Οι επιπτώσεις στην υγεία (θόρυβος, δονήσεις, ασφάλεια) δεν αναμένονται να επιβαρύνουν σημαντικά το περιβάλλον. Η στάθμη θορύβου κατά τη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών αναμένεται ότι θα είναι μεγαλύτερη στην περιοχή. Οι επιπτώσεις στο κυκλοφοριακό κατά την κατασκευή του έργου προβλέπεται ότι θα προκληθεί κατά τη διάρκεια μεταφοράς των πλαισίων και των βάσεων, τη μεταφορά του μπετόν και των άλλων δομικών υλικών στο χώρο ανάπτυξης του φωτοβολταϊκού πάρκου.

3.7 Επιπτώσεις στη πτηνοπανίδα

Η εγκατάσταση φωτοβολταϊκού πάρκου θα έχει ως αποτέλεσμα σημαντικές αλλαγές στο βιολογικό περιβάλλον και θα μειώσει τις περιοχές ξεκούρασης, τροφοληψίας ή και φωλιάσματος των πτηνών σε σχέση και με την μικρή απόσταση (150 μέτρων, περίπου) του προτεινόμενου έργου από την περιοχή του Δικτύου Natura 2000 ΖΕΠ Κοιλάδας Διαρίζου και του διαδρόμου αποδημητικών πτηνών. Επίσης, ο αναμενόμενος θόρυβος αλλά και η αλλαγή της χρήσης γης κατά την κατασκευαστική περίοδο θα έχει ως αποτέλεσμα την ενόχληση της πτηνοπανίδας στην εν λόγω περιοχή, ενώ οι επιπτώσεις θα παραμείνουν και μετέπειτα της κατασκευής του έργου.

Επίσης, σημειώνεται ότι από την τοποθέτηση πομπών σήμανσης στο είδος *Aquila fasciata* φαίνεται ότι το είδος χρησιμοποιεί την συγκεκριμένη περιοχή. Επισυνάπτεται σχετικός χάρτης που φαίνεται η χρήση της περιοχής από ένα άτομο του εν λόγω είδους στο οποίο τοποθετήθηκε σχετικός πομπός σήμανσης, (Παράρτημα II).

4. Περιγραφή των μέτρων που προβλέπονται για να αποτραπούν, προληφθούν ή μετριαστούν επιπτώσεις στο περιβάλλον σύμφωνα με την ΜΕΕΠ

- 4.1** Κατά την διάρκεια των εργασιών προτείνεται η διαβροχή των χωμάτων επιφανειών με νερό ενώ δεν αναμένονται επιπτώσεις σημαντικές στα ύδατα κατά την λειτουργία του εν λόγω έργου αφού προτείνεται από τον μελετητή όπως:
- να μην γίνεται ανεξέλεγκτη απόρριψη στερεών ή/και υγρών αποβλήτων ή άλλων αντικειμένων στο χώρο εντός της εγκατάστασης και γύρω από αυτή.
 - να μην χρησιμοποιούνται χημικές ουσίες για την καταπολέμηση των αγριόχορτων.
 - να μην χρησιμοποιούνται καθαριστικά φάρμακα για τον καθαρισμό των πλαισίων.
- 4.2** Για το θέμα της δημιουργίας στερεών απορριμμάτων προτείνεται όπως κατά τη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών γίνεται χρήση κατάλληλων υλικών και τυχόν μπάζα και στερεά απορρίμματα που δημιουργούνται να απομακρύνονται άμεσα. Λόγω της φύσης των εργασιών και της πολύ μικρής έκτασης του έργου αναμένεται να παραχθούν πολύ μικρές ποσότητες στερεών αποβλήτων οι οποίες μπορούν να διαχειριστούν εύκολα. Κατά το στάδιο λειτουργίας του έργου προτείνεται από τον μελετητή η αποφυγή της ανεξέλεγκτης απόρριψης στερεών ή/και υγρών αποβλήτων ή άλλων αντικειμένων στο χώρο εντός της εγκατάστασης και γύρω από αυτή.
- 4.3** Αναμένονται θετικές επιπτώσεις από τη λειτουργία του Φ/Β Πάρκου αφού η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας είναι σύμφωνη με το σύγχρονο μοντέλο της αειφόρου ανάπτυξης του τομέα της ηλεκτροπαραγωγής που επιβάλλει το μηδενισμό όπου είναι δυνατόν των εκπομπών ρύπων στο περιβάλλον και τη μεγιστοποίηση της διατήρησης των φυσικών ενεργειακών πόρων.
- 4.4** Για μετριασμό της αισθητικής όχλησης ο κύριος του έργου προτείνει κατάλληλη περιφράξη και σήμανση καθώς επίσης και απαγόρευση εισόδου στην εγκατάσταση σε οποιοδήποτε μη εξουσιοδοτημένο άτομο ώστε να ασφαρίζεται η παρεμπόδιση ελεύθερης πρόσβασης σε αυτόν. Επίσης, προτείνει κατάλληλη δέντροφύτευση, επιλογή του σωστού ύψους των βάσεων των πλαισίων κ.α. Τέλος, προτείνονται περιορισμένοι μεγέθους χωματουργικά έργα, μικρό χρονικό διάστημα κατασκευής, καθώς επίσης μικρό αριθμό βαρέων οχημάτων κατά το κατασκευαστικό στάδιο για να περιοριστούν στο ελάχιστο οι επιπτώσεις στην αισθητική του τοπίου. Τα εν λόγω μέτρα δεν είναι δυνατό να εξαλείψουν τις επιπτώσεις στο τοπίο.
- 4.5** Για τη μείωση των επιπτώσεων στο βιολογικό περιβάλλον της περιοχής του έργου, ο κύριος του έργου προτείνει τα ακόλουθα:
- Ελαχιστοποίηση του «κατασκευαστικού αποτυπώματος» με τον καθορισμό των κατασκευαστικών ορίων εντός των τεμαχίων.
 - Τοποθέτηση περιφράξης για προστασία των δέντρων πλησίον της περιοχής εργοταξίου.
 - Προσωρινή αποθήκευση και τοποθέτηση μηχανημάτων και υλικών κατασκευής εντός των τεμαχίων μελέτης.
 - Αποφυγή διαβρωτικών υλικών στην στήριξη των πλαισίων.
 - Τα αδρανή υλικά να μεταφέρονται με ειδικά σκεπασμένα φορτηγά οχήματα (χρήση κατάλληλων καλυμμάτων) από αδειοδοτημένο συλλέκτη/μεταφορέα, σε αδειοδοτημένη μονάδα διαχείρισης αποβλήτων.
 - Η μεταφορά των πλαισίων, καθώς και η γενική μεταφορά στο χώρο του προτεινόμενου έργου να γίνεται με μέσα μεταφοράς τελευταίας τεχνολογίας, έτσι ώστε να υπάρχει περιορισμός στην κατανάλωση καυσίμων και στην εκπομπή αερίων.
 - Κατά τις εργασίες για την εγκατάσταση του εξοπλισμού να ληφθεί πρόνοια για την αποφυγή ηχορύπανσης στο μέγιστο δυνατό βαθμό και να περιορίζονται οι διακινήσεις διαμέσου οικιστικής περιοχής κατά τις ώρες κοινής ησυχίας για την αποφυγή παραγωγής θορύβου και οχλήσεων.
 - Κατασκευαστικές εργασίες εκτός περιόδου φωλεοποίησης των πτηνών.

- Κατά τον σχεδιασμό της εγκατάστασης να ληφθεί υπόψη η αποφυγή πιθανών αντανakλάσεων και ενοχλήσεων σε περίοικους ή και διερχομένους τόσο στο άμεσο εγγύς περιβάλλοντα χώρο όσο και σε μακρινές αποστάσεις.

4.6 Για τον σωστό προγραμματισμό των εργασιών, ο κύριος του έργου προτείνει να περιοριστεί η διακίνηση των οχημάτων και τα δρομολόγια να μην πραγματοποιούνται σε ώρες αιχμής, ώστε να γίνεται επιβάρυνση της ατμόσφαιρας από αέριες εκπομπές, και να προκαλείται αύξηση των επιπέδων θορύβου και δημιουργία απορριμμάτων.

5. Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση

Δεν υποβλήθηκε Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης.

6. Θέση Περιβαλλοντικής Αρχής

Κατά τη διάρκεια της ολοκληρωμένης εξέτασης των περιβαλλοντικών παραμέτρων του έργου, η Περιβαλλοντική Αρχή έλαβε υπόψη την ΜΕΕΠ, τα συμπληρωματικά στοιχεία που υποβλήθηκαν, τις ιδιαιτερότητες της εν λόγω περιοχής, (την εγγύτητα του έργου με την περιοχή ΖΕΠ “Κοιλιάδας Διαρίζου” του Δικτύου Natura 2000 και με τον καθορισμένο διάδρομο μεταναστευτικών πτηνών, την περιοχή Υψηλής Φυσικής Αξίας, την περιοχή Εξαιρετικής Φυσικής Καλλονής, κλπ.), τις προδιαγραφές και άλλα στοιχεία από την κατασκευή και λειτουργία παρόμοιων έργων, τις θέσεις των μελών της Επιτροπής και άλλων εμπλεκομένων φορέων αλλά και τα χωροταξικά και περιβαλλοντικά δεδομένα του χώρου.

Η αιτούμενη περιοχή όπως αναφέρθηκε:

- εμπίπτει σε περιοχή γεωργική, Υψηλής Φυσικής Αξίας (Τύπου II και Τύπου III),
- χαρακτηρίζεται ως περιοχή Εξαιρετικής Φυσικής Καλλονής σύμφωνα με την Δήλωση Πολιτικής,
- απέχει 150 μέτρα, περίπου, από την ΖΕΠ “Κοιλιάδας Διαρίζου” του Δικτύου Natura 2000,
- βρίσκεται σε απόσταση 80 μέτρων, περίπου, από περιοχή η οποία έχει χαρακτηριστεί ως διάδρομος–πέρασμα διέλευσης μεταναστευτικών πτηνών,
- από τις πτηνοπαρατηρήσεις που έγιναν από τον κύριο του έργου για τα τεμάχια της προτεινόμενης ανάπτυξης αλλά και την γύρω περιοχή για κάλυψη σε απόσταση τουλάχιστον 300 μέτρων από τα όρια των τεμαχίων καταγράφηκαν δεκαπέντε είδη πτηνών (292 άτομα). Τα είδη με τη μεγαλύτερη αφθονία σύμφωνα πάντοτε με τον μελετητή είναι: *Hirundo rustica*, *Columba palumbus*, *Pica pica* και *Passer domesticus*. Σε αυτά είναι και τέσσερα σημαντικά είδη πτηνοπανίδας που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα I της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2009/147/EK και είναι το *Buteo rufinus*, *Coracias garrulus*, *Falco eleonora* και *Lanius nubicus*. Τα τρία από αυτά (με εξαίρεση το είδος *Falco eleonora*) αποτελούν και είδη χαρακτηρισμού της παραπλήσιας περιοχής ΖΕΠ. Στην περιοχή σύμφωνα με τις πτηνοπαρατηρήσεις, εκτιμάται ότι υπάρχουν 2 μέχρι 4 άτομα *Coracias garrulus* (Χαλκοκουρούνα) το οποίο είναι απειλούμενο είδος. Από τις πτηνοπαρατηρήσεις, στην μια παρατήρηση το εν λόγω είδος ήταν εντός των τεμαχίων και στις άλλες τρεις στην περίμετρο των τεμαχίων.
- σύμφωνα με τον μελετητή, συνολικά 76 είδη πουλιών χρησιμοποιούν τακτικά την ευρύτερη περιοχή για φώλιασμα, ενώ στην περιοχή υπάρχει ένας πολύ καλός αριθμός Φραγκολίνας και ένα πολύ σημαντικό είδος στο Παράρτημα I της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2009/147/EK, το *Burhinous eodichnemus*, ή τρουλλουριά, που είναι ιδιαίτερα ευαίσθητο στην όχληση.
- από την τοποθέτηση πομπών στο είδος *Aquila fasciata* φαίνεται ότι το είδος χρησιμοποιεί την συγκεκριμένη περιοχή, ενώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι το εν λόγω είδος αποτελεί είδος «υπό απειλή», με βάση την εθνική νομοθεσία,

- η περιοχή είναι αδιατάρακτη από παρόμοιου τύπου αναπτύξεις.

Με βάση τα πιο πάνω, η Περιβαλλοντική Αρχή κατέληξε ότι το έργο θα προκαλέσει τόσο κατά την κατασκευή όσο και κατά την φάση λειτουργίας αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό, βιολογικό περιβάλλον με σημαντικότερη την επίπτωση σε σημαντικά είδη πτηνοπανίδας της ευρύτερης περιοχής η οποία είναι και προστατευόμενη, η οποία εμπίπτει εντός της Ζώνης Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) “Κοιλάδα Διαρίζου” του Δικτύου Natura 2000. Θα προκύψουν αρνητικές επιπτώσεις τόσο κατά την φάση κατασκευής όσο και κατά την λειτουργία του έργου, ειδικά σε σχέση με την όχληση και την μείωση/αλλοίωση της χρήσης γης που θα προκληθεί.

Επιπλέον, σε περίπτωση υλοποίησης του έργου οι επιπτώσεις στο τοπίο της περιοχής θα είναι σημαντικές. Τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της περιοχής, η οποία εμπίπτει σε περιοχή Υψηλής Φυσικής Αξίας καθώς και χαρακτηρίζεται ως περιοχή Εξαιρετικής Φυσικής Καλλονής, δεν ευνοούν την ανάπτυξη ενός τέτοιου είδους έργου στη συγκεκριμένη περιοχή, αφού πρόκειται, για μια αδιατάρακτη περιοχή με γεωργικές καλλιέργειες στην οποία δεν παρατηρείται το στοιχείο της ανθρώπινης δραστηριότητας, για περιοχή η οποία είναι αδιατάρακτη από παρόμοιου τύπου αναπτύξεις. Αφορά μια περιοχή που σχετίζεται μόνο με την γεωργία και κτηνοτροφία, τόσο στην άμεση όσο και στην ευρύτερη περιοχή μελέτης.

Συμπερασματικά, η απώλεια και υποβάθμιση ενδιαίτηματος των ειδών, η όχληση και η εκτόπιση της πανίδας και της πτηνοπανίδας, καθώς και τα υπόλοιπα χωροταξικά και περιβαλλοντικά δεδομένα της περιοχής, συνηγορούν αρνητικά στην αδειοδότηση του εν λόγω έργου. Η Περιβαλλοντική Αρχή, εισηγείται, όπως το έργο μη εκτελεστεί, λόγω των σημαντικών αρνητικών επιπτώσεων που θα επιφέρει η εκτέλεση ή/και η λειτουργία του, στη αλλαγή χρήσης αλλά και γενικότερα στο τοπίο της περιοχής και οι οποίες είναι αδύνατο να μειωθούν ή εξαλειφθούν με τη λήψη μέτρων διαχείρισης και την επιβολή όρων.

Η Γνωμοδότηση συνοδεύεται από Συνοπτικό Σημείωμα της Περιβαλλοντικής Αρχής για τον τρόπο και στο βαθμό στον οποίο ενσωματώθηκαν ή έτυχαν διαφορετικού χειρισμού τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων.

Χριστιάνα Χατζηαλεξάνδρου
για Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος
Περιβαλλοντική Αρχή

Αρ. Φακέλου 02.10.011.005.001.037
24 Νοεμβρίου, 2020

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 29(3)

“ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΙΣΧΥΟΣ 2 ΜW ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «Bioland Project 39 Ltd» ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΣΟΥΣΚΙΟΥΣ ΣΤΑ ΤΕΜΑΧΙΑ 287, 288, 289, και 290 Φ/Σχ. 52/17”

Στα πλαίσια του έργου υποβλήθηκαν στο Τμήμα Περιβάλλοντος οι ακόλουθες απόψεις από:

Επαρχιακή Διοίκηση Πάφου: Με επιστολή ημερ. 4/2/2020 αναφέρει ότι δε φέρει ένσταση, νοουμένου ότι η προτεινόμενη ανάπτυξη θα είναι σύμφωνη με τον περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμο, τον περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμο και τους σχετικούς Κανονισμούς και με την προϋπόθεση ότι θα ληφθούν οι θετικές απόψεις του Τμήματος Περιβάλλοντος και των υπόλοιπων Τμημάτων.

Τμήμα Γεωργίας: Με επιστολή ημερ. 31/1/2020 αναφέρει ότι τα τεμάχια χαρακτηρίζονται ως χαμηλής γονιμότητας, περιορισμένου βάθους και με περιορισμένες δυνατότητες γεωργικής αξιοποίησης και ως εκ τούτου δεν φέρει ένσταση για το προτεινόμενο έργο. Η άποψη του Τμήματος Γεωργίας δεν αφορά την περιβαλλοντική αξιολόγηση του έργου.

Στα πλαίσια του έργου υποβλήθηκαν στο Τμήμα Περιβάλλοντος παραστάσεις από το κοινό. Υποβλήθηκαν από πολίτη, στις 16/1/2020, γραπτές παραστάσεις οι οποίες αφορούσαν κυρίως, ελλείψεις της ΜΕΕΠ καθώς και ότι το προτεινόμενο έργο βρίσκεται πολύ κοντά σε σημαντική περιοχή του Δικτύου Natura 2000 και λόγω του μεγέθους του, αναμένονται άμεσες επιπτώσεις στα είδη χαρακτηρισμού της περιοχής ΖΕΠ.

Οι πιο πάνω απόψεις λήφθηκαν υπόψη ως ακολούθως:

Στην γνωμοδότηση λήφθηκαν υπόψη τα πιο πάνω.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι
ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ